

Marian Płachecki

"Wybrane problemy czytelnictwa chłopów w drugiej połowie XIX w. w świetle relacji pamiętnikarskich",
Janusz KostECKI, "Przegląd
Humanistyczny" nr 1 (1978) :
[recenzja]

Biuletyn Polonistyczny 21/4 (70), 190

1978

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

/II/ KOSTECKI Janusz: Wybrane problemy czytelnictwa chłopów w drugiej połowie XIX w. w świetle relacji pamiętnikarskich. "Przełęcz Humanistyczny" 1978 nr 1 s. 183-194.

W oparciu o 50 drukowanych relacji pamiętnikarskich, pochodzących z trzech zaborów, przedstawia autor cechy typowe sytuacji odbioru, w jakiej przebiegało czytelnictwo chłopów we wskazanym okresie. Czytanie wymagało przewyciężenia wielu "barier, począwszy od oporu środowiska, braku czasu wolnego, przez przeszkody w dostępie do książki, do trudności w recepcji tekstu. Młodzież chłopska znajdowała się w znacznie gorszym położeniu niż uczestnicy innych sytuacji komunikacyjnych, którym pewne wzory zachowań czytelniczych były narzucane [...] - przez szkołę i rodzinę. Lektura podejmowana w takich warunkach nie liczyła się niemal z wpisanymi w same teksty dyspozycjami odbiorczymi. Stąd "często dochodzi do całkowitej nieprzystawalności kodów pisarskich i odbiorczych. Teoretycznie, bardzo różne teksty mogą pełnić te same funkcje, a repertuar tych funkcji wydaje się być stosunkowo ubogi i ograniczony przez doświadczenie życiowe czytelnika".

BP/70/45

M.P.

/II/ LECHOŃ Jan: Fragmenty dramatyczne. Oprac. T. Januszewski. Warszawa 1978, "Czyt.", ss. 105, zł 30,-

Tomik zawiera cztery "fragmenty dramatyczne" Jana Lechonia: "Kwiat pomarańczowy. Dialog o miłości. Z tryptyku »Romantyczność«", "Jarzębina. Scena naiwna. Z tryptyku »Romantyczność«", Z komedii groteskowej "Pani Walewska", Sceny z "Godziny przestrogi", oraz "Posłowie" i "Uwagi o tekstach" - oba pióra T. Januszewskiego. Trzy pierwsze teksty ogłoszone były w czasopiśmie ("Pro arte et studio", "Jednodniówka Akademicka [...] UW", "Skamander") w latach 1918 i 1920, ostatnie fragmentach - w latach 1938 i 1942. Dzieje - autorskie i wydawnicze - tych tekstów omawia wydawca w "Posłowie", w którym cytując różne wypowiedzi Lechonia o teatrze, przede wszystkim z jego "Dziennika", przypomina, że poeta już w pierwszych swoich publikacjach zdradzał fascynację sceną, co znalazło wyraz również w "teatralności" niektórych jego wierszy. (Uwagi te pokrywają się ze stwierdzeniami S. Kaszyńskiego w "Rocznikach Humanistycznych KUL" - por. nota nr 70/42.)

BP/70/46

A.P.